RUSKI INWALID

N° 103.

NIEDZIELA. 2 Maia 1820 r.

CZYLI

WIADOMOŚCI WOJENNE.

Treść. Wiadomości Zagraniczne: Niemcy. Franciia. Angliia. Hiszpaniia. Turcyia. Rozmaitości.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Niemcy.

Od Brzegów Menu, 25 Kwietnia.

W skutek otrzymanych ostatnich depeszów z Wiednia, Komitet zaymuiący się redakcyią postanowień seymowych skończył tę swoię pracę i na posiedzeniu w tych dniach odbytem odczytywano akt przezeń ułożony, a po rospatrzeniu każdego artykułu z osobna, wszyscy obecni ministrowie i urzędnicy deplomatyczni utwierdzili go swemi podpisami. Akt ten będący nieiako dapełnieniem traktatu związku niemieckiego, odesłano przez sztafetę do Wiednia, zkąd rozesłany będzie do wszystkich dworów niemieckich, aby przez wszystkich sprzymierzonych i związek niemiecki składaiących Monarchów był podpisany. Powszechnie rozumieią, iż wszystkie te ratyfikacyie będą nadesłane do Wiednia iescze przed maiem, i że zebrani tam ministrowie na początku przyszłego miesiąca będą mogli powrócić do dworów swoich. Dla rozpoczęcia znowu posiedzeń seymowych w dniu 10 b. m. odbytego, ministrowie znayduiący się w Fraukforcie zgromadzili się iak i pierwiey do zamku Xiążęcia *Thurn Taxis*, a z przyczyny nieobecności posła Austryiackiego Hrabiego *Buol Schauentein*, prezydował poseł Królewsko hannowerski *Martins*. Na tem posiedzeniu uchwalono iednomyślnie w skutek odebranych depeszów z Wiednia, nierozbierać spraw potocznych seymu aż do powrótu Hrabiego *Buol Schauenstein*, w końcu b. m. maiącego nastąpić.

Od brzegów niższey Elby, 28 Kwietnia.

Od samego początku wiosny ciągle doświadczamy w stronach tuteyszych dni ciepłych i pogodnych; lecz gospodarze poczynaią się iuż uskarzać na suszę.

Pan *Schotz* aktor teatru wrocławskiego przybył niedawno do Hamburga i 20 b. m.

miał się ukazać na scenie tameczney. W samą chwilę reprezentacyi kiedy wszyscy aktorowie byli iuż gotowi, Schotz zniknął tak iż po długiem i nadaremnem oczekiwaniu, drugi aktor musiał wziąć iego rolę. Tym czasem ieden z dyrektorów teatru hamburgskiego udał się do iego mieszkania; lecz znalazł ie zamkniętem, a inni mieszkańcy oświadczyli, iż Pan Schtotz bardzo rano wyszedł z domu. Dano znać policyi o tak nagłem iego zniknieniu, która wysłała niezwłocznie oficera z żandarmami aby otworzono pomieszkanie; co gdy nastąpiło, znaleziono wszystkie papiery, pieniądze i rzeczy Pana *Schtotz* w naylepszym porządku; lecz iego samego niebyło i pomimo wszelkie usilności policyi niewiedzą iescze dotąd co się z nim stało.

z *Posiadłości brandenburgskich*, 16 *Kwietnia*.

W zwierzyńcu Królewskim koło Berlina iest iak wiadomo mała wysepka, którą mieszkańcy tameczni zasadzili drzewami i nazwali wyspą *Ludwiki*. W dzień urodzin zeszłey Królowey 10 b. m. cała ta wysepka ozdobiona była kwiatami, które iakby czarodzieyską siłą wyszły z łona ziemi. To niespodziane ziawisko zwabiło tam mnóstwo spaceruiących i tkliwe wspomnienie dobrey Królowey napełniło wszystkich serca.

Francija.

z *Paryża*, 24 *Kwietnia*.

W przeszłą niedzielę kiedy Xiężna *Berry* przechadzała się po terrasie koło pałacu Tuileryów, ieden porządnie ubrany męszczyzna pozwolił sobie obelżywych wyrazów, za co go natychmiast uwięziono.

Pan *Lion* oficer uwolniony od służby przemieszkiwał niegdyś w Macedonii i był w wielkiey przyiaźni z teraznieyszym Baszą Egiptskim, który niedawno pisał do iego i prosił aby przybył do Egiptu i los swóy zupełnie iemu poruczył. *Lion* po odebraniu tego pisma wybrał się był zupełnie w podroż; lecz przed kilku dniami do wyiazdu umarł. Basza dowiedziawszy się o śmierci przyiaciela swoiego mocno się zmartwił, a chcąc iak kolwiek pamięć mu swoią okazać, przesłał siestrze zmarłego 10,000 franków z oświadczeniem, iż w każdem zdarzeniu miło mu będzie okazywać iey podobne usługi.

Nieiakiś Trufemi obwiniony był o należenie do zamieszek w Nime w roku 1815 i wyciągnienie Pana *Burillon* obywatela tego miasta na wał gdzie go zastrzelił. Zbrodnia iego dowiedziona była niezaprzeczonemi świadectwami; lecz teraz sąd Lugduński uznał go tylko niedobrowolnym zaboycą i miasto kary śmierci skazał na cieżkie prace. Taki wyrok może bydź uważany za zupełne uniewinnienie.

— Vice Hrabia *Bec de Lievre* (bardziey znaiomy w świecie uczonym pod nazwaniem Hassefratz) uczynił przełożenie izbie deputowanych, aby na mieyscu gdzie Xiąże *Berry* został zamordowany, miasto teatru wystawić kościoł na pamiątkę tak smutnego zdarzenia; przekładał iey także, aby przyięła na siebie zbieranie dobrowolnych w tym przedmiocie składek—lecz izba odpowiedziała, iż wszelkie tego rodzaiu prożby należą do ministra spraw wewnętrznych.

Wczora w nocy przylepiono na *placu zwycięztw* buntowniczą odezwę w wyrazach obelżywych o rodzinie Królewskiey. Lud paryzki niemógł bez zgrozy czytać tego pisma i zebrawszy się hurmem nietylko doniosł prefektowi policyi, lecz i przylepioną kartkę w sztuki poszarpał. Ta okoliczność iest nowym dowodem, iak są wierni swoim Królom Francuzi i w niższych klassach.

Anglija.

z *Londynu*, 21 *Kwietnia*.

Dzisiay otwarte posiedzenie obu izb, rospoczęte przez uroczystą przysięgę, aż do drugiey z południa trwało. Zaczem nowo wybrane członki udały się do parlamentu wyższego, celem wybrania nowego mówcy. Sala tego parlamentu iest zupełnie odnowiona. — W przyszły czwartek 27 b. m. Król z zwyczaynemi obrzędami i uroczystościami poiedzie do parlamentu, i zagai posiedzenie przez mowę, którą będzie miał siedząc na tronie.

Xiężna *Jorkska* zawsze iescze iest chora, i od kilku iuż tygodni sama przeyść niemoże przez pokoy. J. K. M. cierpi spazmy w żołądku.

Nauczyciel *Harisson*, więcey znaiomy pod imieniem *pastora Harissona*, powołany był przed sąd Chesterski w skutek dwóch zaskarzeń, przez które zarzucano mu iakoby dawał się słyszeć z buntowniczemi odezwami. Zapadł przeciwko niemu teraz wyrok skazuiący na dwuletnie uwięzienie, złożenie dwóch set funtów szterlingów z swey strony, i ukazanie

dwóch poręczycieli maiących wnieść po sto funtów poręki.

Dnia wczorayszego odbyło się w Mardfiels uroczyste poświęcenie nowego kościoła katolickiego, założonego w roku 1817. Ma on długości 110 a szerekości 40 stop. Na tem świętym obrzędzie więcey 3000 było ludu.

Sprawa *Thistelwooda* pozawczora skończoną została. Sąd przysięgłych uznał go *winnym* w ułożeniu planu celem wzniecenia woyny domowey i obalenia tronu i konstytucyi. Po przeczytaniu wyroku odesłano winowaycę go więzienia Nev-gade.

Ostatnie doniesienia z Glasgow i okolic iego są cokolwiek pomyślnieysze od pierwszych. Oddziały woyska zebrane tam dla wzmocnienia osady, powracaią znowu do pierwszych swoich stanowisk. Lecz w hrabstwie lankasterskiem trwaią dotąd rozruchy wzniecane przez reformatorów.

HISZPANIIA.

z Madrytu, 10 *Kwietnia*.

W prowincyiach niektórych postanowienia tym czasowey Junty znalazły iawne nieposłuszeństwo. Znaiomy Jenerał *Mina* niechciał przyznać Pana *Escudero* za naczelnego zwierzchnika Nawarry. Ten zaś urodzony w samey Nawarze, był w roku 1810 członkiem Kortezów i powszechnie iest kochany. *Mina* wysłał był przeciwko niemu oficera i 6 żołnierzy celem niewpuszczenia do Pampelluny.

W pismach z Barcellony od 3 b. m. czytamy między innem co następuie: »W mieście naszem zupełny nierząd panuie. Konstytucyia tak mało ma znaczenia, iak gdyby nigdzie iescze ogłoszoną i przyiętą niebyła.«

Biega pogłoska, iakoby w Walladolid, miała się formować Junta oppozycyyna, do którey nawet rozmaite prowincyie wysyłaią deputowanych. Gdzie także udało się dwóch oficerów z korpusu Jenerała *Miny*. Mieszkańcy Katalonii żadney władzy Królewskiey uznać niechcą a to ani konstytucyyney ani niekonstytucyyney, a chcą ustanowić zupełnie anarchiczną Rzecz pospolitą. Zapewne to wskutek takiego sposobu myślenia pomienionych mieszkańców, pomimo wszelkiey usilności ze strony tamecznego Jenerał Kapitan *Villacampa*, zwierzchności konstytucyyne nieweszły iescze w pełnienie obowiązków swoich.

TURCYIA.

z Stambułu, 17 *Lutego*.

Nieszczęśiiwa stolica tuteysza zaledwie poczynała oddychać po tak straszney zarazie, która chociać zupełnie iescze nieustała, a przynaymniey cokolwiek się poczynała zmnieszć, aż tu nowa klęska, niemniey bolesne zadała rany. 14 b. m. wszczął się pożar niedaleko wielkiego targowego placu i przy mocnym północno wschodnim wietrze w krótkim czasie 2000 rozmaitych domów, wiele meczetów i innych zabudowań w perzynę obrócił. Pożar ten trwał dwadzieścia kilka godzin, gdyż trudno go było ugasić z przyczyny, iż domy które się spaliły miały powiąkszey części składy towarów podsycaiących ogień, iako to wosk, sadło, oley i t. p. Szkoda tą klęską zrządzona przechodzi 10,000,000 piastrów. Sułtan osobiście i wszyscy wyżsi urzędnicy znaydowali się na tym pożarze. Przypisuią go złośliwym podpalaczom, tak iak i pierwsze. Naywiększe podeyrzenie pada na Janczarów pałaiących niechęcią ku rządowi za zbyteczną drogość żywności a mianowici masła, które w Stambule iest artykułem nieodbicie potrzebnym.

ROZMAITOSCI.

Ballesteros, *Abisbal i Mina*.

Franciszek *Bollesteros*, graiący teraz tak wielką rolę, urodził się w *Saragossie* r. 1770, w r. 1793 wszedł do pułku lekkiey piechoty ochotników Arragońskich iako Porucznik, popisał się w wyprawie Katalońskiey i został Kapitanem. W r. 1804 w czasie dostawy owsa obwiniony o nieprawne wybranie 3000 racyy, złożony był z urzędu przez byłego Ministra woyny *Caballero* uzyskał atoli przystęp do Xięcia Pokoiu, który umieścił go przy komorze ceł w Astu≡ryi, a nawet mianował go dowodcą celników prowincyi (*del Resduargo*). W r. 1808 w czasie napadu Francuzów, zostawał na tym urzędzie, gdy go Junta mianowała Pułkownikiem, i wkrótce potem posunęła go do rangi Brygadyiera i Marszałka polowego. Przyłączył się z brygadą swoią do korpusów Jenerałów *Balkie* i *Castanos*.

Wtenczas miał zręczność okazania w kilku bitwach osobistego męztwa, i rozwinienia wiadomości woiennych; lecz oraz pokazał się prawdziwym i stałym patryiotą, gdy połączył się z obu Jenerałami dla odmówienia Xięciu *Wellingtonowi* posłuszeństwa, który podówczas obiąć chciał naczelne dowództwo nad woyskiem Hiszpańskiem. Stany (*Cortes*) przyciśnione owczasowemi okolicznościami, wyrokowały przeciw niemu, i *Ballesteros* oddalił się ze służby. Obwiniony, iakoby przez zazdrość nie wspierał należycie Anglików w kilku przypadkach, poczytał za obowiązek usprawiedliwienia się pisemnie i to podał Stanom. Gdy *Ferdynand VII* powrócił do Hiszpanii, uradował *Ballesterosa* swoiem zaufaniem, mianował go w r. 1815 Ministrem woyny, lecz odmówił mu znowu względów swoich z powodu iego zbytecznej otwartości, umieścił go na połowie żołdu, a nawet w r. 1816 wysłał go do *Valladolid* na wygnanie.

Hrabia *Abisbal* (*Odonnel*) iest to brat Jenerała *Odonnela*, który ścigał Pułkownika *Riego* w pochodzie do Grenady i kilka razy z nim potykał się. Jest ten sam, który miał naczelne dowództwo nad woyskiem wyprawy Kadyxskiey, i obwiniony był o poduszczenia woyska tego do buntu. Nie udał się wtenczas ten zamach. *Abisbal* chciał usprawiedliwiać się, odwołany był do Madrytu lecz postępek iego pozostał wątpliwym i nic w tey mierze nie zawyrukowano. Król mianował go wprawdzie Jenerałem Kapitanem w Andaluzyi, lecz zostawił go pod dozorem swoim w Madrycie, i naślednikiem iego w woysku Kadyxeńskiem mianował Jenerała *Calderonu*, na którego, zdawało się Królowi, mógł się był więcey spuścić. Tenże *Calderon* aresztowany w Acros przez *Qwirogę* siedzi wraz z ministrem morskim *Cisneros* na wyspie Leon w więzieniu. Hrabia *Abisbal* mieszkał w Madrycie pod bacznem okiem i bardzo skromnie wtenczas, kiedy Król udarowawszy go znowu zaufaniem, zdał mu w ostatnich dniach naczelne dowództwo nad woyskiem środkowem zebranem pod Ocanna. Nadużywzzy zaufania tego powiódł woysko z *Ocanny* do *Santa Cruz de Mudela* (pod *Sierra Morena*) odebrawszy wprzódy od woyska przysięgę na konstytucyą; zebrał więcey ieszcze woyska, a między innemi różne gwardyie i złączył się z bratem swoim dowodzącym pułkiem Cesarza ALEXANDRA. Tego odróżnić należy od Pułkownika *Odonella*, który ścigał Pułkownika *Riego* pod *Malaga*. *Abisbal* iest rodem Jrlandczyk; w ostatniey woynie przeciw Francuzom okazał się mężem posiadaiącym światło i odwagę. Teraz występnie obwiniony o zmiennictwo i w porównaniu z *Ballesterosęm* nie w naykorzystnieyszem świetle. Obwiniaią go, iakoby woysku wyprawy radzić miał przeyście do powstańców i oddanie Kadyxu obcey mocy. Hrabia *Abisbal* był członkiem Rejencyi, po uchwaleniu Konstytucyi przez Stany. Rozkaz ogłoszenia oneyże podpisany przez niego. On to podówczas uwięził Pułkownika *Quirogę* teraznieyszego dowodcę wyspy *Leonu*, i tylu innych oficerów Mówią, że d. 4 Marca pzzed wyyściem z Madrytu całował rękę Króla zapewniaiąc go, że gotów ostatnią kroplę krwi przelać za niego.

Espoz y Mina urodził się r. 1788 w iedney włości Królestwa Nawarry, syn liechego włościanina. Wuy iego uczący się podtenczas w *Lograuo*, utworzył r. 1808 korpus ochotników, którego dowództwo obiął *Espoz y Mina*, gdy wuy dostał się w niewolę. W tey małey woynie rozwinął rzadkie taleuta Wodza, i był naystrasznieyszym i nayzaciętszym nieprzyiacielem Francuzów, szczególniey w prowincyi swoiey. W r. 1813 mianowany był Jenerałem Brygadyierem. Roku 1814 stanął na czele nieukontentowanych i postanowił opanować *Pampelunę*. Przedsięwzięcie to, iak wiadomo, nie udało się; uszedł do Francyi, gdzie doznał opieki. *Bonaparte* powróciwszy z Elby ofiarował mu znakomite mieysce w woysku swoiem, lecz na próżno. Hiszpan tchnący patryiotyzmem, nie chciał służyć nieprzyiacielowi oyczyzny swoiey. Udał się do Francyi południowoy i dopiero po bitwie pod Waterloo wrócił do Paryża, gdzie przebywał póki świeże wypadki zaszłe w oyczyznie iego, nie powołały go znowu, stanąć na czele oddziału woyska powstańców.

W Petersburgu.

w drukarni woienney Głównego Sztabu JEGO CESARSKIEY MŚCI.